

Infiltratie op openbaar domein in Vlaanderen, een noodzaak!

Onze leefwereld zal in de komende jaren steeds meer worden beïnvloed door de klimaatveranderingen. Een langetermijnvisie voor het beheer van het hemelwater dringt zich op. Daarom pleit VMM voor het opstellen van hemelwaterplannen voor de Vlaamse gemeenten, want op basis van deze plannen kan het risico op overstromingen beter worden bestudeerd en in kaart gebracht. De wateroverlast met blank staande straten, drijvende wagens en ondergelopen woningen vormen een beeld dat we allen regelmatig kunnen vaststellen.

Foto: Raf Vanmechelen

Minder bekend is echter dat de evolutie van het klimaat niet alleen zal leiden tot wateroverlast maar tevens tot een watertekort. Onze hemelwaterplannen zouden ook deze klimaatwijzigingsparameters in rekening moeten nemen, want bij de burger is intussen het individueel hergebruik van hemelwater voor dagelijks gebruik ingeburgerd, en daar waar mogelijk wordt in elke gebouw in Vlaanderen hiervoor een hemelwaterput verplicht. Wanneer we ditzelfde denkpatroon van waterbeschikbaarheid op lange termijn echter ook voor de gemeenschap willen veiligstellen, is het aanvullen van onze grondwaterlagen via infiltratie een noodzaak.

Het verminderen van onze grondwaterlagen is echter niet visueel waarneembaar in tegenstelling tot wateroverlast, en daarom ook minder sprekend. Niettemin is dit een zorg op lange termijn waar de overheid oog voor heeft. Daarom is op basis van het principe van de ladder van Lansink bij het afvoeren van hemelwater, het hergebruik van hemelwater prioriteit 1 en de infiltratie op eigen terrein prioriteit 2 in de regelgeving.

Studie

Te vaak echter wordt in Vlaanderen infiltratie op individueel terrein en openbaar domein beschouwd als onmogelijk, omdat men er vanuit gaat dat de bodemdoorlaatbaarheid onvoldoende is. Ook hier heeft VMM baanbrekend werk verricht. Begin 2017 werd een studie gepubliceerd 'voor het opstellen van richtlijnen voor het meten van de infiltratiecapaciteit en het modelmatig onderbouwen voor de dimensionering van infiltratievoorzieningen'. Uit deze studie blijkt dat op basis van steekproeven, uitgevoerd in verschillende grond-samenstellingen gespreid over gans Vlaanderen, de infiltratie van hemelwater meer kan worden toegepast, dan in eerste instantie wordt gedacht. Deze bevindingen openen de weg voor het doelmatig toepassen van infiltratie van hemelwater op openbaar domein. Deze worden in de mate van het mogelijke bij voorkeur bovengronds uitgevoerd maar om veiligheidsredenen, plaatsgebrek en andere dienen ondergrondse infiltratievoor-

zieningen als alternatief te worden ingepland. De overheid maar ook de bouwheer moeten kunnen beschikken over de nodige garanties van duurzaamheid van deze ondergrondse infiltratievoorzieningen om deze op openbaar domein in te bouwen. Er zijn reeds heel wat technische documenten opgesteld met aanbevelingen. Als Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw is het onze taak om er voor te zorgen dat niet alleen theoretische maar ook voldoende kennis op basis van praktijkervaring beschikbaar is voor een duurzame aanleg, maar tevens aangaande de controle en het beheer van deze ondergrondse infiltratievoorzieningen.

Testinstallatie

In samenwerking met Kurio vzw en in overleg met Bram Vogels, de auteur van bovenvermelde studie, zijn we gestart met de aanleg van een testinstallatie in onze vestiging te Waver. Doelstelling is verschillende ondergrondse infiltratievoorzieningen te onderzoeken in situ, waarbij diverse concepten op basis van de doorlaatbaarheid, gemeten via grondsonderingen, grondwaterpeil, aanvullingen rond de infiltratievoorzieningen enzoverder zullen worden geanalyseerd. Deze parameters zijn bepalend en doorslaggevend voor een goede werking van de infiltratievoorziening.

Bedoeling is dat op deze testinstallatie de verschillende infiltratiesystemen, die steeds bestaan uit verschillende mogelijke voorbehandelingen voor het opvangen van de slibdeeltjes in het afvalwater

en het feitelijke infiltratiegedeelte, kunnen worden onderworpen aan testen, zoals deze zich ook in de praktijk voordoen. Hierbij zullen ook de invloed op de goede infiltratiewerking bij het gebruik van niet conforme of onnauwkeurig aangelegde materialen kunnen worden onderzocht.

Verschillende opstellingen voor inspecteerbaarheid en onderhoudsmethoden zullen in deze testinstallatie in de praktijk worden uitgetest. Deze veelomvattende testopstelling was broodnodig, want uit het verleden is gebleken dat door conceptfouten en onvoldoende controle en een adequaat onderhoudsplan deze infiltratievoorzieningen hun efficiënte werking niet naar behoren konden uitvoeren.

Als onderzoekinstelling denken wij dat de uitvoerige studie van VMM nu aantoont dat de infiltratie van hemelwater in heel Vlaanderen een oplossing of deeloplossing kan zijn voor het bijdragen van de wateroverlast én dat tevens het grondwaterpeil voor de komende generaties wordt aangevuld. Het is dan ook een ideaal moment om onze medewerking hieraan te verlenen.

Dit praktijkonderzoek wordt in verschillende fasen uitgevoerd en zodra wij hierover publiceerbare testresultaten hebben, zullen wij deze kenbaar maken en ook hier verder toelichten.

Door Francis Poelmans, Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw

• www.brcc.be

Infiltratieproeven die recent werden uitgevoerd.